

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

(Жильцов О. Б.)

« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна політика в Україні»

Змістовий модуль «Спеціалізовані служби в соціальній сфері»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

для студентів

спеціальності 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності (тей))

освітнього рівня першого (бакалаврського)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми 231.00.01 Соціальна робота
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації _____
(за наявності) (назва спеціалізації)

Київ - 2019

Розробники :

Сапіга С.В. старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Попова А.О. викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Викладач:

Сапіга С.В. старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Протокол від 22 серпня 2018 року № 7

Завідувач кафедри _____ (Т.Г. Веретенко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми з гарантом освітньої програми 231.00.01 соціальна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

22 08 2018 р.

Керівник освітньої програми _____ (Т. Г. Веретенко)

Робочу програму перевірено

03 09 2018 р.

Заступник директора _____ (Р.О. Павлюк)

Пролонговано:

на 2019/2020 н.р. _____ (ПІБ), «02» 09 2019 р., протокол № 10

на 20___/20___ н.р. _____ (ПІБ), «___»___ 20___ р., протокол № ___

на 20___/20___ н.р. _____ (ПІБ), «___»___ 20___ р., протокол № ___

на 20___/20___ н.р. _____ (ПІБ), «___»___ 20___ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

РПНД «Соціальна політика в Україні». Змістовний модуль «Спеціалізовані служби в соціальній сфері»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
<i>Змістовний модуль «Спеціалізовані служби в соціальній сфері»</i>			
Курс	4		-
Семестр	7	8	-
Обсяг кредитів	1	1	-
Обсяг годин, в тому числі:	30	30	-
Аудиторні	14	14	-
Модульний контроль	2	2	-
Семестровий контроль	-		-
Самостійна робота	20	8	-
Форма семестрового контролю	-		-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання змістового модуля «Спеціалізовані служби в соціальній сфері» є: ознайомити студентів з специфічними особливостями та принципами організації соціальної роботи в спеціалізованих службах.

Завданнями змістового модуля є оволодіння такими компетенціями як:

- здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність до генерації нових ідей, творчого підходу до вирішення професійних знань;
- здатність до володіння оперування методикою соціального дослідження та методами статистики. Здатність до проектування соціальних досліджень, аналізу та інтерпретації їх результатів, використання у практичній діяльності.

3. Результатами навчання за дисципліною є здатність до проектування соціальних досліджень, аналізу та інтерпретації їх результатів, використання у практичній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Організація надання соціальних послуг у різних сферах суспільного життя							
Тема 1. Державні й недержавні спеціалізовані служби соціальної сфери в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку	7	2	-	-	-	-	5
Тема 2. Моделі надання соціальних послуг у сфері соціального захисту, охорони здоров'я та у сфері освіти	7	-	2	-	-	-	5
Тема 3. Традиційні та інноваційні форми державного влаштування дітей, що потребують соціального захисту	4	2	2	-	-	-	-
Тема 4. Організація соціальної роботи з сім'ями та дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах	10	2	2	-	2	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	30	6	6	-	2	-	14
Змістовий модуль 2. Спеціалізовані служби – полі функціональний суб'єкт соціальної роботи в Україні							
Тема 1. Соціальні служби підтримки жінок, які перебувають в складних життєвих обставинах та соціальна робота з бездомними	8	2	2	-	-	-	4
Тема 2. Спеціалізовані заклади реабілітації дітей та молоді з інвалідністю	7	-	2	-	-	-	5
Тема 3. Організація роботи спеціалізованих служб у сфері профілактичної роботи	7	-	2	-	-	-	5
Тема 4. Спеціалізовані служби у наданні послуг військовослужбовцям та учасникам бойових дій;	4	2	-	-	2	-	-
Тема 5. Сучасні моделі надання соціальних послуг людям похилого віку; біженцям та тимчасово-переміщеним особам.	2	-	2	-	-	-	-
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	8	-	2	-	14
Усього	60	10	14	-	4	-	28

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Організація надання соціальних послуг у різних сферах суспільного життя

Лекція 1. Державні й недержавні спеціалізовані служби соціальної сфери в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку (2 години).

Нормативно-правова база здійснення соціальної роботи: загальна характеристика. Державне регулювання соціальної роботи.

Соціальні служби для сім'ї, дітей та молоді – поліфункціональний суб'єкт соціальної роботи в Україні. Правові умови діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Загальна характеристика соціальних служб, які надають соціальні послуги дітям. Місце і роль центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді в системі державних закладів соціальної роботи. Основні завдання та функції центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Структура мережі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Основні поняття: соціальна робота, соціальні послуги, державне регулювання, правові умови, спеціалізовані соціальні служби, центри соціальних служб,

Семінарське заняття 1. Моделі надання соціальних послуг у сфері соціального захисту, охорони здоров'я та у сфері освіти (2 години).

Рекомендовані джерела:

Основні – 1, 2, 3, 4, 5;

Додаткові – 12, 11, 10, 3, 5.

Лекція 2. Традиційні та інноваційні форми державного влаштування дітей, що потребують соціального захисту (2 години).

Сучасні аспекти соціальної роботи із дітьми та молоддю з інвалідністю. Організаційні принципи роботи центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями. Завдання, функції служб, діяльність яких спрямована на соціальну реабілітацію дітей та молоді з особливими потребами. Нормативно-правове регулювання діяльності спеціалізованих закладів соціального спрямування, спрямованих на роботу з дітьми та молоддю з інвалідністю.

Досвід роботи спеціалізованого формування “Центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями”. Київська модель соціальних послуг для розумово відсталих інвалідів у громаді.

Основні поняття: соціальний захист, діти та молодь з інвалідністю, соціальна реабілітація, спеціалізовані заклади для дітей та молоді з інвалідністю.

Семінарське заняття 2. Традиційні та інноваційні форми

влаштування дітей, що потребують соціального захисту в Україні (2 години).

Рекомендовані джерела:

Основні – 1, 2, 3, 4, 5;

Додаткові – 2, 4, 5, 6, 12

Лекція 3. Організація соціальної роботи з сім'ями та дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах (2 години).

Альтернативні сім'ї для дітей. Нормативно-правова база роботи з альтернативними сім'ями. Завдання, основні напрями. Здійснення соціального супроводу. Соціальна підтримка сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги. Взаємодія суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах. Традиційні та інноваційні форми державного влаштування дітей, що потребують соціального захисту.

Основні поняття: складні життєві обставини, альтернативні сім'ї, соціальний супровід, соціальна підтримка, сім'ї, що опинилися в складних життєвих обставинах, прийомні сім'ї, патронатні сім'ї, наставництво.

Семінарське заняття 3. Організація соціальної підтримки клієнтів, які опинилися в складних життєвих обставинах (2 години).

Рекомендовані джерела:

Основні – 1, 2, 3, 4, 5;

Додаткові – 1, 3, 4, 5, 7.

Лабораторна робота 1. Алгоритм надання соціальної допомоги та механізми міжвідомчої взаємодії при здійсненні соціальної роботи з дітьми та сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах (2 години).

Виїзне заняття до Служби у справах дітей м. Києва. Знайомство з метою, принципами та завданнями діяльності служби у справах дітей м. Києва. Розгляд та відпрацювання соціальних задач-ситуацій з спеціалістами Служби.

Змістовий модуль II. Спеціалізовані служби - поліфункціональний суб'єкт соціальної роботи в Україні

Лекція 4. Соціальні служби підтримки жінок, які перебувають в складних життєвих обставинах (2 години).

Моделі соціальних служб для жінок. Нормативно-правова база надання соціальної допомоги жінкам. Державний механізм поліпшення становища жінок в Україні. Інформаційні та консультаційні центри, притулки, центри допомоги молодим та неповнолітнім матерям-одиначкам. Служби розв'язання проблем жіночого безробіття. Соціальна підтримка жінок, які потерпіли від сімейного насилля. Протидія торгівлі жінками та сексуальній експлуатації. Навчальні заклади для жінок. Сприяння розвитку бізнес-проектів для жіночого підприємництва.

Основні поняття: підтримка жінок, неповнолітні, матері-одиначки, соціальні служби підтримка жінок, центри, притулки, жіноче безробіття,

сімейне насильство, торгівля людьми, сексуальна експлуатація, жіноче підприємництво.

Семінарське заняття 4. Організація соціальної роботи з бездомними особами (2 години).

Рекомендовані джерела:

Основні – 1, 2, 3, 4, 5;

Додаткові – 2, 4, 6, 7, 8, 10.

Семінарське заняття 5. Спеціалізовані заклади реабілітації дітей та молоді з інвалідністю (2 години).

Рекомендовані джерела:

Основні – 1, 2, 3, 5;

Додаткові – 4, 6, 8, 11, 12.

Семінарське заняття 6. Організація роботи спеціалізованих служб у сфері профілактичної роботи (2 години).

Рекомендовані джерела:

Основні – 1, 2, 3, 4, 5;

Додаткові – 2, 3, 6, 4, 9.

Лекція 5. Спеціалізовані служби у наданні послуг військовослужбовцям та учасникам бойових дій (2 години).

Військовослужбовці України як особлива категорія населення. Система підтримки фізичного та психічного здоров'я учасників бойових дій та членів їх сімей. Організація роботи у сфері зайнятості колишніх військовослужбовців та учасників військових дій. Соціальний супровід сімей учасників бойових дій.

Основні поняття: учасник бойових дій, АТО, родини військовослужбовців, пільги, соціальний супровід, соціальна та психологічна реабілітація, зайнятість.

Лабораторна робота 2. Технології соціальної та психологічної реабілітації учасників АТО та їх родин.

Виїзне заняття у «Реабілітаційне відділення для учасників АТО Інституту медицини НАМН України». Знайомство з метою, завданнями та принципами діяльності реабілітаційного відділення (2 години).

Семінарське заняття 7. Сучасні моделі надання соціальних послуг людям похилого віку, інвалідам, біженцям (2 години).

Рекомендовані джерела:

Основні – 1, 2, 3, 4, 5;

Додаткові – 3, 8, 11.

6.Контроль навчальних досягнень.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

денної форми навчання

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Відвідування лабораторних занять	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	87	-	97
Максимальна кількість балів: 184 бали					
Розрахунок коефіцієнта: $184:100=1,84$; $K = 1,84$					

6.2. Завдання для самостійної роботи

Змістовний модуль I. Організація надання соціальних послуг у різних сферах суспільного життя.

Тема 1. Державні й недержавні спеціалізовані служби в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку (5 год)

1. Підготувати дайджест наукових публікацій на тему «Мережа спеціалізованих формувань в Україні». (2 год)
2. Скласти словник основних термінів: соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальна допомога, соціальна підтримка, соціальна служба, спеціалізована соціальна служба, соціальні служби для молоді, соціальні послуги, складні життєві обставини. До кожного терміну підібрати 2-3 визначення. З поданих визначень виділити одне, яке на вашу думку найбільш правильно відображає зміст поняття. Свою думку обґрунтувати. (3 год.)

Вимоги до оформлення:

Обсяг роботи від 5 до 7 сторінок набраних у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файлу з розширенням *.doc. Шрифт TimesNewRoman 14. Міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх сторін 20 мм.

Критерії оцінювання:

1. Змістова складова - 4 бали.
2. Оформлення текстового документа – 1 бал.

Тема 2. Моделі надання соціальних послуг у сфері соціального захисту, охорони здоров'я та у сфері освіти (5 год.).

1. У вигляді письмової доповіді або презентації представити діяльність установи соціального обслуговування у сфері охорони здоров'я за вибором (2 год.).

2. У вигляді письмової доповіді або презентації представити досвід діяльності установи надання соціальних послуг різним категоріям населення за вибором (3 год.).

Вимоги до оформлення:

Обсяг роботи від 5 до 7 сторінок набраних у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файлу з розширенням *.doc. Шрифт TimesNewRoman 14. Міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх сторін 20 мм.

Критерії оцінювання:

1. Змістова складова - 4 бали.
2. Оформлення текстового документа – 1 бал.

Тема 3. Організація соціальної роботи з сім'ями та дітьми, які опинились в складних життєвих обставинах (4 год.).

1. У вигляді письмової доповіді чи презентації представити традиційні та інноваційні форми державного влаштування дітей, що потребують соціального захисту (4 год.).

Вимоги до оформлення:

Обсяг роботи від 5 до 7 сторінок набраних у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файлу з розширенням *.doc. Шрифт TimesNewRoman 14. Міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх сторін 20 мм.

Критерії оцінювання:

1. Змістова складова - 4 бали.
2. Оформлення текстового документа – 1 бал.

Змістовний модуль II. Спеціалізовані служби – поліфункціональний суб'єкт соціальної роботи в Україні.

Тема 4. Соціальні служби підтримки жінок, які перебувають в складних життєвих обставинах та соціальна робота з бездомними (4 год.).

1. Розробити модель центру соціально-педагогічної підтримки неповнолітніх матерів (4 год.).

Вимоги до оформлення:

Обсяг роботи від 5 до 7 сторінок набраних у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файлу з розширенням *.doc. Шрифт TimesNewRoman 14. Міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх сторін 20 мм.

Критерії оцінювання:

1. Змістова складова - 4 бали.
2. Оформлення текстового документа – 1 бал.

Тема 5. Спеціалізовані заклади реабілітації дітей та молоді з інвалідністю (5 год.).

1. Уявіть, що Ви представляєте інтереси сім'ї, в якій самотня мати виховує дитину-інваліда (з порушенням опорно-рухового апарату). До яких організацій Ви будете звертатися, щоб пом'якшити складну соціальну ситуацію? Запропонуйте програму реінтеграції дітей з особливими потребами в соціум (5 год.).

Вимоги до оформлення:

Обсяг роботи від 5 до 7 сторінок набраних у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файла з розширенням *.doc. Шрифт TimesNewRoman 14. Міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх сторін 20 мм.

Критерії оцінювання:

1. Змістова складова - 4 бали.
2. Оформлення текстового документа – 1 бал.

Тема 6. Організація роботи спеціалізованих служб у сфері профілактичної роботи (5 год.).

1. Підготувати авторську програму профілактики негативного явища у підлітковому та молодіжному середовищі (5 год.).
2. Проаналізуйте етапи діяльності служби по роботі з ін'єкційними споживачами наркотиків. Обґрунтуйте доцільність та певну послідовність діяльності (3 год.).

Вимоги до оформлення:

Обсяг роботи від 5 до 7 сторінок набраних у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файла з розширенням *.doc. Шрифт TimesNewRoman 14. Міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх сторін 20 мм.

Критерії оцінювання:

1. Змістова складова - 4 бали.
2. Оформлення текстового документа – 1 бал.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань. Кожне правильне питання оцінюється в 1 бал.

Види тестових завдань:

- Із вибором однієї правильної відповіді;
- Із вибором декількох правильних відповідей;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:

Виконання тестових завдань – максимум 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.
За змістовим модулем – не передбачено навчальним планом.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (комплексного екзамену) з модуля «Спеціалізовані служби в соціальній сфері».

1. Мережа спеціалізованих формувань в соціальній сфері.
2. Етапи становлення спеціалізованих соціальних служб в Україні.
3. Сутність системи роботи спеціалізованих формувань з різними категоріями сімей.

4. Зміст та форми роботи закладів соціального спрямування.
5. Альтернативні форми сімейного виховання.
6. Основний зміст та види послуг, які надають спеціалізовані служби, що працюють з військовослужбовцями та учасниками бойових дій.
7. Соціальні послуги дітям та молоді, які надаються через мережу Центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з інвалідністю.
8. Соціальні послуги дітям з інвалідністю, які надаються через мережу Центрів ранньої соціальної реабілітації.
9. Основні напрями роботи спеціалізованих закладів соціального спрямування.
10. Особливості виховання та соціальної підтримки дітей, що живуть з ВІЛ.
11. Здійснення соціального супроводу дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей.
12. Державний соціальний стандарт соціальних послуг в центрах соціально-психологічної допомоги.
13. Сучасні аспекти соціальної роботи із студентською молоддю.
14. Здійснення соціального супроводу неблагополучних сімей.
15. Взаємодія суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

Разом: 60 год., лекції - 10 год., семінарські заняття – 14 год., лабораторні заняття - 4 год., самостійна робота – 28 год., модульний контроль - 4 год.

Разом: 60 год., лекції - 10 год., семінарські заняття – 14 год., лабораторні заняття - 4 год., самостійна робота – 28 год., модульний контроль - 4 год.

8. Рекомендовані джерела:

Основні (базові):

1. Безпалько О.В. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: навч.-метод. комплекс / О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та інші. / за заг. ред.: І. Д. Зверевої, Ж. В. Петрочко – К.: Фенікс, 2007. – 528 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2013. – 134 с. – С.82-83
3. Дмитрієва Л. Державна сімейна політика і громадянське суспільство / Л. Дмитрієва. – К.: Главник, 2006. – 78 с.
4. Закон України «Про соціальні послуги» [Електронний ресурс] – URL: . – Загол. з екрану. – Мова укр.
5. Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під редакцією В. Полтавця. – К.: Видавничий дім „КМ Academia”, 2000. – 236с. – С.112

Додаткові:

1. Вступ до соціальної роботи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів /за ред.. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 304 с. – С.243-266.
2. Зверева І.Д. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія: словник / І. Д. Зверева [Електронний ресурс] – URL: . – Загол. з екрану. – Мова укр.
3. Кабаченко Н. Система підтримки та допомоги бездомним //Соціальна політика і соціальна робота. – 2003. - № 1. – С.61-73
4. Кабаченко Н. Традиційні підходи та інноваційні програми для бездомних //Вісник Національної академії державного управління при Президентові України – 2006. - № 4. – с.229-235.
5. Пеша І. В. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (проблеми реформування) /І. В. Пеша – К.: Логос, 2005. – 87 с.
6. Постанова Кабінету міністрів України від 15 березня 2006 р. № 310 «Про затвердження типового положення про СОС-дитяче містечко»
7. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. /Б. С. Стичинський, І. В. Зуб, П. І. Мінюков та ін.. – К.: Видавничий Дім „Юридична книга”, 2003. – 440 с.
8. Світлична Т.В. Розвиток інтегрованих соціальних служб як інноваційної моделі надання соціальних послуг населенню / Т. В. Світлична: [Електронний ресурс]. – URL: . – Загол. з екрану. – Мова укр.
9. Синчук С.М., Буряк В.Я. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. /За ред. С. М. Синчук. – К.: Знання, 2006. – 318 с. – С.268-299.
10. Соціальна робота: В 3-ч. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», Ч.3: Робота з конкретними групами клієнтів /А. М. Бойко, Н. Б. Бондаренко, О. С. Брижовата та ін.; за ред.. Т. В. Семигіної та І. М. Григи, 2004. – 166 с.
11. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник /За ред. проф. А. Й. Капської. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.

12. Соціальні служби родині: розвиток нових підходів в Україні /За ред.. І. М. Григи, Т. В. Семигіної. – К., 2003. – 128 с.
13. Шевчук П.І. Соціальна політика. – Львів: Світ, 2003. – 400 с.- С.34-57
14. Шендеровський К. С. Управління соціальною роботою з дітьми та молоддю: Менеджмент соціально служби: Навч.-метод. зб. для спеціаліста з соц. роботи системи центр в соц. служб для молоді м. Києва. - К., 2002. - 158 с.
15. Шендеровский К.С. Организационные и методические аспекты управления персоналом служб социальной сферы: Учебно-метод. сб. для самообразования и разных форм повышения квалификации руководителей соц. служб. - К., 2002. - 117 с.